

φθείρουν τὸ ἄτομον καὶ παραλύουν τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν φυλὴν.

Ἐὰν ὄρισμένοι τινὲς κύκλοι μιᾶς μεγάλης πόλεως, ὡς αἱ Ἀθῆναι, ἐπιτρέπωσι ἴσως ταύτην, ἐκ τούτου δὲν ἔπεται, ὅτι αἱ ἀντιλήψεις τῶν κύκλων τούτων καὶ συγγραφῆς τινος δέον νὰ ἀποτελέσωσι τὸ κριτήριον τῆς σεμνότητος καὶ εὐπρεπειᾶς.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ καὶ εἰς πάσας τὰς μεγαλοπόλεις ὑπάρχουσιν ὄρισμένοι κοινωνικοὶ κύκλοι οἵτινες μετὰ πολλῆς ἐλευθερίας κρίνουσι τὰ τοιαῦτα ἔργα. Ὡς ὁμοῦ ἐγράφη *ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία διέγραψεν ἐκ τῶν μελῶν τῆς διακεκριμένου λογογράφου δημοσιεύσαντα ἔργα συνάδοντα πρὸς τὰς ἀντιλήψεις τῶν κύκλων τούτων.* Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια σαφῶς ἐνδεικνύει τὴν ἀντίληψιν τοῦ συνόλου τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἐμμένοντος σταθερῶς εἰς τὰς ἰδέας ὅς ὁ ὑγιὲς πολιτισμὸς καὶ αἱ παραδόσεις του διαγράφουσι περὶ ἠθικῆς καὶ εὐπρεπειᾶς.....»

Κατὰ ταῦτα ἐὰν ὁμάδες τινὲς Ἑλλήνων ἀρέσκονται νὰ χειροκροτῶσι ἐν θεάτροις πορνογραφικὰ ἔργα ἢ νὰ ἀναγινώσκωσι τοιαῦτα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἀποθανυμάζουσι ἐν αὐτοῖς *ἀνύπαρκτον πράγματι λογοτεχνίαν* ἐξ ἧς δῆθεν τέρπονται, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὴν ὀλότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἥτις διὰ τῶν ἐκάστοτε διαμαρτυριῶν της κατὰ τῆς ἀνηθικότητος δεικνύει πόσον στερεῶς ἔχεται τῆς προπαραδότου σεμνότητος καὶ εὐπρεπειᾶς.

Π.

ΑΝΤΙ ΑΜΒΩΝΟΣ

Ο ΘΕΙΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΛΑΛΟΥΝΤΑΣ

3.— Ποίαν θὰ ἔχωμεν ἀπολογία, ποίαν δὲ συγχώρησιν ὅταν τὰ ἡμέτερα μὲν δὲν λαμβάνωμεν κατὰ νοῦν, τὰ δὲ ἄλλα οὕτω πολυπραγμονῶμεν; Καὶ καθὼς νὰ παρακύψῃ εἰς ξένην οἰκίαν καὶ τὰ ἐντὸς νὰ ἐπισκοπήσῃ ὁ διαβάτης εἶναι αἰσχρὸν καὶ πολλῆς αἰσχύνῃς γέμει, οὕτω καὶ τὸ νὰ περιεργάζηται τις ἀλλότριον βίον εἶναι ἴδιον ἐσχάτης ἀνελευθερίας. Τί δὲ καταγέλαστον τούτου, ὅτι τοιοῦτον βίον ἔχοντες, καὶ τῶν ἰδίων παραμελοῦντες, ὅταν εἴπωσι τι μυστικόν, παρακαλοῦσι τὸν ἀκούοντα καὶ ἐξορκίζουσι αὐτὸν νὰ μὴ τὸ εἶπῃ εἰς κανένα ἄλλον,

φανεροῦντες ἐκ τούτου ὅτι ἀξιοκατάκριτον πρᾶγμα ἐποίησαν. Διότι ἐὰν ἐκείνον παρακαλῆς νὰ μὴ τὸ εἶπῃ εἰς κανένα ἄλλον, πολλῶ μᾶλλον σὺ πρότερον δὲν ἔπρεπε νὰ εἶπῃς ταῦτα εἰς ἐκείνον. Κατεῖχες ἐν ἀσφαλείᾳ τὸ λόγον ὅτε αὐτὸν ἐπρόδωκες, τότε φροντίζεις περὶ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ. Ἐὰν θέλῃς νὰ μὴ λεχθῇ εἰς ἄλλον, μηδὲ σὺ αὐτὸς εἶπῃς. Ὅτε εἰς ἄλλον ἐπρόδωκες τὴν φύλαξιν τοῦ λόγου, περιττὰ ποιεῖς καὶ ἀνόητα, παραγγέλλων καὶ ἐξορκίζων διὰ νὰ τηρηθῶσι μυστικὰ τὰ λεχθέντα. Ἄλλ' ἔχει ἡδονὴν τὸ κακολογεῖν; ἡδονὴν ἔχει τὸ μὴ κακολογεῖν. Διότι ὁ μὲν κακολογήσας εὐρίσκειται εἰς ἀγωνίαν, ὑποπτέυει καὶ φοβεῖται καὶ μετανοεῖ καὶ κατεσθίει τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν, φοβούμενος καὶ τρέμων μήποτε ἀκουσθῇ ὁ λόγος εἰς ἄλλους καὶ ἐπιφέρει μέγαν κίνδυνον, καὶ ἔχθραν περιττὴν καὶ ἀνωφελῆ προξενήσει εἰς τοὺς κακολογήσαντας· ὁ δὲ κρατῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν λόγον μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας, θὰ ζήσῃ λίαν εὐχαρίστως. «Ἦκουσας λόγον; λέγει, ἐναποθανέτω σοι· θάρσει οὐ μὴ σε ρήξῃ». Τί εἶναι τὸ «ἐναποθανέτω σοι» ὁ λόγος ὃν ἤκουσας; Σβέσον αὐτόν, κατάχωσον αὐτόν, μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός σου, μηδὲ νὰ κινήθῃ τὸ παράπαν, ἀλλὰ μάλιστα προσπάθει μηδὲ νὰ ἀνέχεσαι τοὺς κακολογοῦντας. Ἄν δὲ τυχόν ποτε καὶ ἀκούσης, κατάχωσον, ἀπόκτεινον τὸ λεχθέν, παράδος εἰς τὴν λήθην, διὰ νὰ γίνῃς ὁμοῖος μὲ τοὺς μὴ ἀκούσαντας, καὶ διάγῃς τὸν παρόντα βίον μετὰ πολλῆς εἰρήνης καὶ ἀσφαλείας. Ἄν οἱ κατήγοροι μάθωσι ὅτι αὐτοὺς ἀποστρεφόμεθα πλείοτερον ἢ τοὺς διαβαλλομένους, θὰ ἀφήσωσι ποτε καὶ αὐτοὶ τὴν πονηρὰν συνήθειαν ταύτην καὶ θὰ διορθώσωσι τὸ ἁμάρτημα, καὶ θὰ ἐπαινώσωσι μετὰ ταῦτα καὶ θὰ ἀνακηρύξωσι ἡμᾶς εὐεργέτας ὡς γενομένους σωτῆρας αὐτῶν. Διότι καθὼς τὸ καλῶς λέγειν ἢ ἐγκωμιάζειν εἶναι ἀρχὴ φιλίας, οὕτω τὸ κακῶς λέγειν καὶ διαβάλλειν ἔχθρας ἐγένετο ἀφορμὴ καὶ ἀπεχθείας καὶ μυρίων πολέμων. Καὶ οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν παρημελήθησαν τὰ ἡμέτερα παρὰ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἀλλότρια πολυπραγμονοῦμεν καὶ περιεργαζόμεθα, διότι ἀδύνατον εἶναι ἄνθρωπος κακολογῶν καὶ τοὺς ἀλλοτρίους βίους πολυπραγμονῶν νὰ ἐπιμεληθῇ ποτε τῆς ἰδίας του ζωῆς. Ἐπειδὴ ὄλην τὴν προθυμίαν του τὴν ἐξοδεύει εἰς τὴν τῶν ἄλλων πολυπραγμοσύνην, ἀνάγκη πάντως τὰ ἰδικά του νὰ κῆνται παραμελημένα. Καὶ εἶναι εὐχάριστον νὰ πράξῃ τι πλείοτερον ὀλη ναυτοῦ

τὴν ἀπασχόλησιν ἔχων εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ κρίσιν τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων ὅταν δὲ διὰ παντὸς προσέχης εἰς τὰ ἀλλότρια, πότε θὰ φροντίσης περὶ τῶν ἰδικῶν σου κακῶν ;

(ἀκολουθεῖ)

Π.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΙΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΣΤ'.

Ὁ Χριστιανισμὸς οὔτε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς **πρόδοσ** τοῦ τότε φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἢ τῶν τότε ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν. Διότι κατ' ἀνάγκην θὰ ἦτο συνέχεια ἐνὸς τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων ἢ ἀνάπτυξις μιᾶς τῶν ἐπικρατουσῶν θρησκειῶν. Ἄλλ' ἐὰν ἀποβλέψωμεν πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἦλθεν εἰς σύγκρουσιν πρὸς αὐτὸ τὸ **ἀνθρώπινον πνεῦμα** κηρύξας ἰδέας ὅλων ἐν πολλοῖς ἀντιθέτους πρὸς τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν φιλοσοφίαν, ἦλθεν ἀντιμέτωπος πρὸς ὅλα τὰ θρησκευτικὰ ουστήματα. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Σοφίαν λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων· **ἀλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ**, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισε ὁ Θεὸς πρὸ αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν.... ὅτι τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς κατασχύνῃ.»

Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι **αἰφνίδιον γεγονός, θεία βουλή**, διαδοθεὶς εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ.

Ὁ θέλων νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Χριστιανισμὸν ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς ἄλλα φιλοσοφικὰ συστήματα, ματαιοπονεῖ, διότι ὁ Χριστιανισμὸς ναὶ μὲν ἀνέπτυξε καὶ περιέβαλε μὲ ὑψηλότερον χαρακτῆρα ἀληθείας τινὰς τῆς τότε φιλοσοφίας, ἀλλὰ κυρίως ὁ Χριστιανισμὸς πρέπει νὰ χαρακτηρίζεται ὡς **κάθοδος τοῦ ἀνωθεν πνεύματος** κατὰ τὴν σοφὴν ἔκφρασιν Χριστιανικοῦ φιλοσόφου.

Ὅταν ἀρχίσωμεν νὰ ἀντιλαμβανώμεθα οὕτω τὸν Χριστιανισμὸν, ὡς **θείαν δύναμιν**, ἀναγεννῶσαν τὸν ἄνθρωπον, δὲν θὰ ἀρκοῦμεθα εἰς τὸ νὰ διδάσκωμεν μόνον τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὰ ἐξετάζωμεν αὐτὸν ὡς φιλοσο-

φικὸν σύστημα, ἀλλὰ κυρίως θὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς ὁποίας καὶ μόνον δύναται νὰ παρουσιασθῇ ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι αὐτοῦ ὁ Χριστιανισμὸς καὶ νὰ ἀναφανῶσιν αἱ ἐθνοσωτήριοι αὐτοῦ ἀρχαί.

(ἀκολουθεῖ)

Ν. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ ΜΗΤΗΡ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΡΗΝ ΤΗΣ

Β'.

Ἀγαπητή μου κόρη.

Τὸ νεογέννητον βρέφος ὑποβάλλει τὴν μητέρα εἰς σπουδαιότατα καθήκοντα. Ὅλος ἀνίσχυρον, ὅλος ἀβόητον, περιμένει ἀπ' αὐτὴν περίθαλψιν καὶ τροφήν. Εὐχῆς ἔργον ἤθελεν εἶναι πᾶσα μήτηρ νὰ εἶναι τροφὸς τοῦ τέκνου της. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως πολλαί, χωρὶς καμμίαν αἰτίαν, εἰμὴ μόνον ἀπὸ ὀκνηρίας, ἢ δι' ἄλλας ἐνασχολήσεις, παραδίδουσι τὴν φροντίδα τῶν τέκνων των εἰς χεῖρας ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα ὄσον καὶ ἂν καυχηθῶσι ὅτι ἔχουν τὸ προτέρημα τοῦ ἀνατρέφειν τὰ παιδία, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον τοῦτο ὡς ἡ γεννήσασα. Πῶς εἰμποροῦσι αὐταὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ὑγείας καὶ ἀναπαύσεως τοῦ παιδίου, ἢ νὰ προσέχωσι μὲ τὸν αὐτὸν τῆς μητρὸς ζῆλον εἰς τὴν τροφήν, εἰς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ εἰς τὴν καθαριότητά του ; Πόσα παιδία δὲν στέλλονται ἀδίκως εἰς τὸν ἄλλον κόσμον διὰ τὴν κακὴν καὶ παρὰ φύσιν συνήθειαν τῶν γονέων, οἵτινες δίδουσι αὐτὰ νὰ τὰ ἀναθρέψωσι, ἢ μᾶλλον νὰ τὰ κακοαναθρέψωσι, αἱ τροφοὶ ἢ ἄλλοι οἰκιακοὶ θεράποντες ;

Ἡ μήτηρ πρέπει πάντοτε νὰ εὐρίσκειται μετὰ τοῦ νηπίου της. Ἡ φροντίς αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι τὸ κύριον ἔργον της. Τί ἄλλο, τῇ ἀληθείᾳ, δύναται νὰ τῆς δώσῃ μετὰ ταῦτα πλέον εὐαρέστους ἀναμνήσεις, νὰ τῆς ἐπιβεβαιώσῃ τὴν φιλοστοργίαν τῶν τέκνων της καὶ νὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὰ τὴν μεγαλυτέραν σωματικὴν, νοητικὴν καὶ θρησκευτικὴν ὠφέλειαν ; Πολλοὶ ὅμως, παραδεδομένοι εἰς τὰς μωρίας καὶ τὰς εὐθυμίας τοῦ κόσμου, δὲν εὐκαιροῦν ἀπὸ τοὺς περιπάτους, τὰ συμπόσια, τὰ θεάτρα, καὶ τοὺς χοροὺς νὰ ἀσχοληθῶσι εἰς τοιαῦτα χρῆη. Δὲν θεωροῦσι καθήκον των νὰ πλησιάσωσι εἰς τὴν κοιτίδα τοῦ τέκνου των, νὰ θηλάζωσι καὶ νὰ ἐνδύωσι καὶ νὰ ἐκδύωσι αὐτό.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ τῶν μητέρων περὶ τὰ τοιαῦτα